

“Ook al mag het niet, toch heb je onbewust al een oordeel klaar”

*Een onderzoek naar de ontwikkeling van beeldvorming in
interactie ten opzichte van allochtonen en de politie*

Marlou van den Broek
3987582
Universiteit Utrecht

13-11-2015
Bachelor Eindwerkstuk
Communicatie- en Informatiewetenschappen
Begeleider: Tessa van Charldorp

Universiteit Utrecht

Samenvatting

Door de nationaliteit van de verdachte of misdadiger te noemen in een nieuwsbericht over een incident, leveren de media direct en indirect een bijdrage aan de negatieve beeldvorming van allochtonen. Wanneer zo een bericht naar buiten wordt gebracht, is de politie hier vaak bij betrokken. Ook zij hebben te maken met een negatieve beeldvorming via de media als nieuwsberichten, YouTube-filmpjes, fora en sociale media. Wanneer deze mediaberichten voor het publiek interessant genoeg zijn, zorgen ze voor de basis van een gespreksonderwerp en kan er beeldvorming door interactie ontstaan. Beeldvorming die ontstaat kan in interactie beïnvloed worden op sociaal of linguïstisch niveau. Er is echter nog maar weinig onderzoek gedaan naar de ontwikkeling van beeldvorming die ontstaat in gesprekken over de politie en allochtonen na het lezen van nieuwsberichten over (criminele) activiteiten van allochtonen en het politieoptreden dat daarop volgt. Dit onderzoek spitst zich daarom toe op de manier waarop beeldvorming in interactie tot stand komt ten opzichte van zowel de allochtonen als de politie. De beeldvorming die ontstond door interactie is onderzocht door middel van focusgroepen. Aan de hand hiervan is een corpusanalyse uitgevoerd. Na het uitvoeren van de analyse bleek dat de beeldvorming tot stand kwam door middel van drie fenomenen: categorisatie, het geven van een mening en de verantwoording daarvan. Vervolgonderzoek zal echter moeten uitwijzen of dit ook geldt zonder dat er van te voren een nieuwsbericht is voorgelegd.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Theoretisch kader	6
2.1 Literatuuroverzicht	6
2.2 Theoretische –en maatschappelijke relevantie.....	9
3. Methode	11
3.1 Onderzoeksontwerp	11
3.1.1 Focusgroepen	11
3.2 Participanten.....	12
3.2.1 Focusgroep 1.....	12
3.2.2 Focusgroep 2.....	13
3.3 Materiaal	13
3.4 Afnameprocedure	14
3.4.1 Focusgroep	14
3.4.2 Aanleiding.....	14
3.4.3 Analyse	14
4. Analyse	16
4.1 Categorisatie.....	16
4.2 Mening.....	19
4.3 Verantwoording.....	22
5. Conclusie	26
6. Discussie	27
7. Literatuur	30
8. Bijlagen	33

1. Inleiding

“Een 39-jarige Marokkaan is vannacht op het Trivium opgepakt voor mishandeling”, meldt de politie op 2 november 2011 op hun website.¹ Dergelijke citaten waar de nationaliteit van de misdadiger in wordt genoemd, zijn in groten getale terug te vinden op het internet en in de krant (Shadid, 2005, 2009). Deze berichten leveren een bijdrage aan de verspreiding van negatieve beeldvorming over allochtonen en kunnen bovendien een rol spelen bij discriminatie in de samenleving (Shadid, 2005). Onderzoek van het Amerikaans PEW Research Center toont aan dat Nederlanders het meest negatief tegenover moslims en de islam staan in vergelijking met Noord-Amerika, India, China en een aantal Europese landen (Shadid, 2009). De vraag is of dit ook zo was geweest als de berichtgeving over de islam minder negatief in de media werd afgebeeld dan nu het geval is (Shadid, 2009). Recent onderzoek laat namelijk zien dat de westerse media op tal van manieren tekortschieten in hun verslaggeving over moslims en over allochtonen in het algemeen (Shadid, 2005).

Niet alleen allochtonen komen veelvuldig negatief voor in het nieuws. Ook de politie heeft de laatste jaren te maken met negatieve beeldvorming via media als nieuwsberichten, YouTube-filmpjes, fora en sociale media (van den Heerik & van Charldorp, 2015). Amnesty International (2013) geeft aan dat deze negatieve beeldvorming zich vooral focust op hun optreden jegens etnische minderheden, die volgens de (sociale) media te hard worden aangepakt bij arrestaties. Deze manier van aanpakken wordt ‘etnisch profileren’ genoemd: het gebruik van overwegingen over etniciteit bij opsporing terwijl daar geen objectieve rechtvaardiging voor bestaat (Amnesty International, 2013). Volgens Amnesty International (2013) worden etnische minderheden vaker aan politiecontroles onderworpen, zonder dat zij verdachten zijn. Dit wordt volgens hen gezien als een vorm van discriminatie die bijdraagt aan de negatieve beeldvorming van allochtonen. Etnisch profileren schaadt zo de legitimiteit en het imago van de Nederlandse politie (Amnesty International, 2013).

¹ <https://www.politie.nl/nieuws/2014/november/2/08-man-slaat-met-riem.html> (geraadpleegd op 9 september 2015).

Onder de verdachte criminelen in Nederland meldt het Centraal Bureau voor de Statistiek (2014) dat 27,9 procent een Nederlandse nationaliteit hebben tegenover 71,1 procent dat een allochtone nationaliteit hebben. Journalisten reageren hierop door de allochtone nationaliteit expliciet te vernoemen in een nieuwsbericht over incidenten waarbij de politie is betrokken. Journalisten brengen alleen nieuws naar buiten die volgens hen aantrekkelijk is voor het publiek (Knobloch, Patzig, Mende & Hastall, 2004). Wanneer dit nieuws voor het publiek inderdaad aantrekkelijk genoeg is, kan het voor het publiek dienen als gespreksstof en invloed hebben op de beeldvorming (Pickering & Garrod, 2004, 2009; Tiemeijer, Thomas & Prast, 2009). Dit onderzoek focust zich op de beeldvorming ten opzichte van zowel allochtonen als de politie die tot stand komt in interactie na het lezen van een nieuwsbericht.

Ten eerste zal in hoofdstuk 2 een overzicht worden gegeven van eerdere theorieën en experimenten die van belang zijn voor dit onderwerp. Vervolgens zal in hoofdstuk 3 de methode worden beschreven om dit onderzoek uit te voeren. In hoofdstuk 4 wordt het gegeven materiaal geanalyseerd. Hier volgt ten slotte een conclusie op in hoofdstuk 5 en wordt het onderzoek afgesloten met een discussie in hoofdstuk 6.

2. Theoretisch kader

2.1 Literatuuroverzicht

Gebeurtenissen die voor iedereen van belang zijn, worden op alle mogelijke manieren gepubliceerd in het nieuws zodat iedereen hier altijd en overal van op de hoogte kan zijn. Journalisten worden gedwongen deze gebeurtenissen als ‘verhaal’ naar buiten te brengen, omdat de concurrentie toeneemt tussen de verschillende media en de daaruit volgende druk om de aandacht van het publiek vast te houden (Knobloch, Patzig, Mende & Hastall, 2004). Het publiek heeft volgens onderzoek namelijk de behoefte aan ontroerend en boeiend nieuws dat ergens toe moet dienen (Costera Meijer, Adolfsson & Van Vossen, 2006; d’Haenens, Van Summeren & Kokhuis, 2002; Raeymaeckers, 2003). Het vertellen van nieuwsgebeurtenissen in verhalen wordt *storytelling* genoemd (de Graaf & Hustinx, 2011).

Deze verhalen komen voort uit nieuwsorganisaties die persberichten transformeren naar nieuwsberichten (Pander Maat, 2008). Bij het schrijven van nieuwsberichten wordt het persbericht ingekort, de lezer voorzien van achtergrondinformatie, het verhaal aangescherpt, en de taal gestandaardiseerd (Knobloch et al., 2004; Pander Maat, 2008). Journalisten bepalen in welke mate deze veranderingen worden toegepast en daarmee ook welke informatie belangrijk is voor het grote publiek (Pander Maat, 2008). Dit kan vervolgens direct en indirect een bijdrage leveren aan het verspreiden van negatieve beeldvorming ten opzichte van een bepaalde groepen mensen (Shadid, 2005; de Graaf & Hustinx, 2011).

Beeldvorming wordt geformuleerd in de Dikke Van Dale als “de geleidelijke ontstaande opvatting over iets” (Van Dale, 2015). Post (2011) beschrijft het als het beeld dat de mens heeft van de werkelijkheid. Stijlfiguren zijn volgens Post (2011) een methode om met taal beelden van de werkelijkheid te beïnvloeden. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het gebruik van vergelijkingen, generaliseringsen en stereotyperingen (Post, 2011). Volgens Jackson (2014) is dit een vorm van ‘hokjesdenken’, oftewel sociale categorisatie. Om de wereld om ons heen overzichtelijk en begrijpelijk te maken, reduceren we namelijk

waarnemingen tot behapbare informatie op basis van onze ervaring en perceptie (Jackson, 2014). Sociale categorisatie is een onderdeel van beeldvorming en kan schadelijk zijn voor interculturele relaties (Jackson, 2014). Zo kan sociale categorisatie volgens Jackson (2014) leiden tot essentialisme waarbij we cultuur of biologische kenmerken ‘gebruiken’ om het gedrag van groepen te verklaren. Dit leidt vervolgens tot reductionisme, doordat we individuen reduceren tot gedrag en kenmerken die tot hun categorie behoren (Jackson, 2014). Wanneer de ander tot slot niet meer als individu wordt gezien en automatisch de kenmerken en het gedrag toegeschreven krijgt van de bijbehorende groep, spreken we volgens Jackson (2014) van *othering*. Cultuur wordt hierbij continu gebruikt als verklaring voor de visies en het gedrag van een persoon of groep (Jackson, 2014). Volgens Holmes en O’Neill (2012) liggen deze extreme opvattingen over cultuurverschillen ten grondslag aan racisme.

Sociale categorisatie gebeurt doorgaans vooral bij de allochtone groep mensen in Nederland (Shadid, 1994). Wederzijdse aanpassing is hierbij volgens Shadid (1994) gebaseerd op een incomplete of onjuiste kennis van elkaars cultuur. Shadid (1994) geeft aan dat dit kan leiden tot miscommunicatie tussen autochtonen en allochtonen en vervolgens door deze twee groepen als compromitterend of beledigend worden opgevat. Miscommunicatie tussen autochtonen en allochtonen is dus het gevolg van de negatieve wederzijdse beeldvorming over de culturele verschillen die tussen hen bestaan (Shadid, 1994). Deze negatieve beeldvorming wordt voor veel mensen bevestigd door de toenemende zichtbaarheid in nieuwsberichten over criminaliteit onder islamitische jongeren (Shadid, 2005). Media zijn hierbij volgens Shadid (2005, 2009) machtige instrumenten die voor de overdracht van deze informatie zorgen. De ontvanger vormt door de media namelijk een eigen beeld over de werkelijkheid en creëert zo een eigen visie op dat beeld (Post, 2011). Shadid (2005) geeft aan dat de media een grote rol spelen in het ontstaan en verspreiden van stereotypering tegenover sociale groepen. Stereotypering kan leiden tot *self-fulfilling prophecies*: mensen zien in het gedrag van anderen wat ze op grond van hun vooroordelen verwachten (Shadid, 2005). In het kader van interculturele communicatie kan de toepassing van dergelijke classificaties gemakkelijk leiden tot verwaarlozing van andere, niet-culturele factoren die de

communicatie beïnvloeden (Shadid, 1994). Journalisten voelen zich hier volgens Shadid (2005) echter niet verantwoordelijk voor, omdat zij enkel objectieve feiten, gebeurtenissen en opvattingen in de samenleving zouden doorgeven. Toch richten journalisten zich op de dominante groep en op sensationele berichtgeving zoals misdaden door minderheden, om zo te overleven op de competitieve markt (Shadid, 2009). Dit gebeurt doorgaans door de volgende tekortkomingen in berichten: de simplificatie en afstandelijke presentatie van de islam, het problematiseren en stigmatiseren van de groepen in kwestie, de deling van de samenleving in 'wij' en 'zij', en de verwaarlozing van hun participatie in de media en het ontbreken van hun visie daarin (Shadid, 2005).

Ook de berichtgeving over de politie kan leiden tot verschillende soorten beeldvorming over hen als groep of als individu. Uit onderzoek van Motivaction (2013) komt naar voren dat vier op de tien mensen in Nederland een positieve attitude hebben jegens de politie. Eén op de tien mensen is echter negatief over de politie (Motivaction, 2013). Dit heeft volgens het onderzoek van Motivaction (2013) vooral betrekking op de minder goede score van de politie op flexibiliteit, zichtbaarheid, betrokkenheid, bereikbaarheid en gezaghebbendheid. Daarnaast zijn dit vaak de mensen die in aanraking zijn gekomen met incidenten waarbij de politie betrokken was en de mensen die het gevoel kregen dat ze niet serieus werden genomen (Moha, Verheggen, & Visscher, 2013). Uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (2014) blijkt dat 72,1 procent van de mensen die door een incident in aanraking zijn gekomen met de politie een allochtone herkomst hebben, tegenover 27,9 procent van deze zelfde mensen die een autochtone herkomst hebben. Mensen met een allochtone herkomst komen dus het meest vaak in aanraking met de politie. Volgens Cankaya (2011) heeft dit ermee te maken dat etnische minderheden door de politie eerder als risico of verdachte gezien worden. Allochtonen worden vervolgens door de politie vaker gecontroleerd of gefouilleerd (Cankaya, 2011). Het vertrouwen in de politie wordt hierdoor geschaad en dat maakt de criminaliteitsbestrijding minder effectief (Çankaya, 2011).

Berichtgeving vanuit de media kan beeldvorming dus versterken (Shadid, 2005, 2009). Deze berichtgeving fungeert niet alleen als informatie op zich, maar wordt tegelijkertijd ook gebruikt als basis voor gespreksonderwerpen (Costera

Meijer et al., 2006; d’Haenens et al., 2004; Raeymaeckers, 2003). Zo bestaat het motief mee te kunnen praten met anderen om erbij te willen horen (Witte, 2004). Dit heeft volgens Tiemeijer, Thomas en Prast (2009) invloed op de beeldvorming, omdat de individuele beeldvorming in een gesprek geleid kan worden door het gedrag dat we bij anderen waarnemen. Dit wordt ‘conformiteit’ genoemd en is een vorm van sociale invloed (Tiemeijer et al., 2009). Individuele meningen en oordelen kunnen door conformiteit vervolgens omgevormd worden tot een groepsmening (Asch, 1951). Naast sociale beïnvloeding, kan beeldvorming ook beïnvloed worden op linguïstisch niveau. Woorden, zinsconstructies en andere talige elementen worden in een gesprek van elkaar overgenomen (Garrod & Pickering, 2009). Dit wordt *alignment* genoemd (Garrod & Pickering, 2004). Alignment van situatiemodellen wordt bereikt door het interactief gelijkstellen van verschillende linguïstische representaties tijdens het verloop van het gesprek (Garrod & Pickering, 2004). Dit gebeurt volgens Garrod en Pickering (2004) wanneer linguïstisch alignment versterkt wordt door een ander linguïstisch alignment. Beeldvorming kan hierdoor worden beïnvloed, omdat betekenissen die met de gebruikte taalstructuren samenhangen, bepaalde aspecten van de beschreven situatie meer naar de voorgrond brengen dan anderen (Pickering & Garrod, 2004, 2009).

2.2 Theoretische en maatschappelijke relevantie

Tot nu toe is er nog maar weinig onderzoek gedaan naar de ontwikkeling van beeldvorming die ontstaat in interactie over de politie en allochtonen na het lezen van nieuwsberichten over (criminele) activiteiten van allochtonen en het politieoptreden dat daarop volgt. Wel is er binnen de Nederlandse context al veel onderzoek gedaan naar de beeldvorming van allochtonen op basis van berichtgeving (Shadid, 2005, 2009). Hier zijn veel onderzoeken naar gedaan door middel van literatuurstudies en vragenlijsten. Dit onderzoek spitst zich echter toe op de manier waarop beeldvorming in interactie tot stand komt ten opzichte van zowel de allochtonen als de politie. Gezien de exploratieve aard van dit onderzoek is mijn onderzoeksvraag beschrijvend. Deze luidt als volgt:

Hoe ontwikkelen mensen in interactie beeldvorming over allochtonen en de politie?

Om tot een juist en volledig antwoord te komen over beeldvorming door interactie, wordt dieper ingegaan op drie elementen die betrekking hebben op beeldvorming. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende drie deelvragen:

1. *Hoe komt categorisatie tot stand in interactie over allochtonen en de politie?*
2. *Hoe wordt een mening gevormd in interactie over allochtonen en de politie?*
3. *Hoe wordt een mening onderbouwd in interactie over allochtonen en de politie?*

3. Methode

3.1 Onderzoeksontwerp

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden, werd er gebruik gemaakt van een corpusanalyse. Een corpusanalyse is een empirische onderzoeksstrategie en een vorm van kwalitatief onderzoek. De beeldvorming die in interactie ontstond ten opzichte van zowel de politie als allochtonen werd onderzocht aan de hand van een nieuwsbericht. Het nieuwsbericht werd gelezen door verschillende mensen die hierover in gesprek gingen in focusgroepen. Een gedetailleerde analyse van het verzamelde materiaal was hierbij noodzakelijk om grip te krijgen op de wijze waarop beeldvorming daadwerkelijk vorm krijgt. Hierbij werd gefocust op aspecten die door interactie tot stand kwamen, om zo verklaringen voor beeldvorming op het spoor te komen. Voorbeelden hiervan zijn hoe de participanten hun meningen onderbouwden, verantwoordden, uitlegden en hoe zij anderen eventueel tegenspraken of overtuigden.

3.1.1 Focusgroepen

Het onderzoek werd afgenomen in focusgroepen. Dit is een gestructureerde discussie onder een kleine groep van belanghebbenden die wordt begeleid door de onderzoeker. Er werd allereerst een beginvraag gesteld om de discussie op gang te brengen. Wanneer de discussie afzwakte, werden er meer vragen gesteld om stiltes te voorkomen. Het afnemen van focusgroepen in dit onderzoek was een nuttige manier om inzicht te verkrijgen in de complexiteit van beeldvorming. Er werd namelijk input verkregen van zowel individuen als belangengroepen die gedetailleerde reacties genereerden. Verschillende meningen konden een sneeuwbaaleffect veroorzaken, waardoor standpunten verder konden worden uitgediept. Het stimuleerde daarnaast discussie, controversie en afwijkende opinies. Beeldvorming kwam op deze manier duidelijk tot stand en maakte het onderzoek dus sterk valide. Door een gebrek aan tijd en middelen was het niet mogelijk om een ruimer onderzoek op te zetten. Met een focusgroep kon echter wel een snel beeld verkregen worden van meningen en behoeften die participanten hadden tegenover allochtonen en de politie.

3.2 Participanten

Er deden drie groepen van zes mensen mee aan het onderzoek. Dit is de ideale groepsgrootte, omdat het optimale resultaat op deze manier uit de discussie kan worden behaald.² De eerste groep werd gebruikt als pilot studie om bekend te worden met deze manier van onderzoek doen. De twee vervolggroepen discussieerden vervolgens apart van elkaar over hetzelfde nieuwsbericht waarin zowel de politie als een allochtone jongen een rol speelden. De participanten hadden verschillende demografische kenmerken, omdat op deze manier een afspiegeling gemaakt kon worden van de gevarieerde maatschappij waarin beeldvorming plaatsvindt. In de beide focusgroepen waren etnische verschillen uitgesloten, omdat het kon voorkomen dat de autochtone studenten of volwassenen niet hun mening over allochtonen durfden te uiten tegenover allochtone studenten of volwassenen. De participanten verschilden ten slotte van opleidingsniveau. Dit varieerde van MBO-opleidingen tot universitaire opleidingen.

3.2.1 Focusgroep 1

De eerste groep bestond uit Nederlandse, blanke studenten tussen de 18 en 25 jaar oud. Studenten hebben vaak een andere kijk op criminaliteit onder allochtonen dan volwassen mensen (Driessen, Völker, Op den Kamp, Roest & Moolenaar, 2002). De kans is namelijk groter dat studenten in contact komen met allochtone jongeren, die vaker in het criminele circuit belanden (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2005). Dit kan voorkomen doordat autochtone en allochtone jongeren eenzelfde bijbaan hebben of bij elkaar op school zitten (Schmeets & te Riele, 2010). Zij kunnen op die manier een ander beeld creëren van allochtonen dan door de media wordt laten zien (Shadid, 2005, 2009). Daarnaast hebben zij vaak andere ervaringen met de politie dan volwassen mensen (Radfort, Hamilton & Jarman, 2004). Studenten zitten namelijk in een leeftijdsfase waarin ze geneigd zijn grenzen op te zoeken en zich bezig te houden met activiteiten waarbij ze de politie uitdagen en confronteren (Radfort et al.,

² <http://hulpbijonderzoek.nl/online-woordenboek/focusgroepen/> (geraadpleegd op 11 oktober 2015).

2004). Radfort et al. (2004) geven aan dat hun leeftijd er al voor zorgt dat de politie hen met achterdocht bekijkt. Studenten zouden hierdoor een negatief beeld over de politie kunnen vormen.

3.2.2 Focusgroep 2

De tweede groep bestond uit volwassenen tussen de 45 en 59 jaar oud.

Volwassenen hebben hoogstwaarschijnlijk een andere beeldvorming tegenover de allochtone bevolking en de politie dan studenten (Lyons, Duxbury & Higgins, 2005). Volwassenen hebben vermoedelijk namelijk minder direct contact met allochtone jongeren dan studenten en creëren daarom vooral een beeld van deze allochtone groep via de media (Schmeets & te Riele, 2010; Shadid, 2005, 2009). Daarnaast zoeken volwassenen minder vaak de grens op dan studenten en krijgen zij meer te maken met aanhoudingen in het verkeer, omdat zij vaker op de weg te vinden zijn dan studenten (Radfort et al., 2004). Ook hebben zij meer levenservaring en daarom waarschijnlijk meer positieve dan wel negatieve ervaringen met de politie. Dit kan een ander beeld creëren van de politie dan dat studenten met minder levenservaring hebben.

3.3 Materiaal

Om de ontwikkeling van beeldvorming in interactie te onderzoeken, werd een nieuwsbericht als uitgangspunt gebruikt. Een nieuwsbericht kan namelijk de beeldvorming tegenover allochtonen en de politie versterken en geldt tevens als basis voor een gespreksonderwerp. Voor het onderzoek werd eenzelfde nieuwsbericht gebruikt. Het nieuwsbericht ging over een allochtone jongen die onder schot werd gehouden door de politie (zie bijlage A). Er is voor dit nieuwsbericht gekozen omdat dit nieuwsbericht duidelijk naar voren laat komen dat een persoon van allochtone afkomst in aanraking komt met de politie. De herkomst van de aangehouden persoon werd namelijk expliciet in het nieuwsbericht genoemd. Dit kon gemakkelijk een gesprek uitlokken over zowel allochtonen als de politie, omdat het nieuwsbericht een duidelijke scheiding laat zien tussen de twee partijen. Iedere participant ontving tegelijkertijd het nieuwsbericht op papier. Het persbericht was afkomstig van de website www.crime-nieuws.nl (geraadpleegd op 13 september 2015).

3.4 Afnameprocedure

3.4.1 Focusgroep

De twee groepen verzamelden zich in de desbetreffende huiskamer waar niemand anders dan de participanten te vinden waren. Allereerst vond een voorstelronde plaats, zodat de participanten wisten met wie ze rond de tafel zaten. Vervolgens werd er uitleg gegeven door de onderzoeker over de procedure. Het nieuwsbericht werd daaropvolgend uitgedeeld, waarna iedereen van de groep het nieuwsbericht tegelijkertijd grondig doorlas. Vervolgens werd de beginvraag gesteld door de leider van de discussie, die in dit geval de onderzoeker was.

3.4.2 Aanleiding

De beginvraag luidde als volgt: “In hoeverre heeft de politie in dit bericht juist gehandeld door het jongetje onder schot te houden?”. Op deze manier kon geanalyseerd worden wat de participanten vonden van de manier van aanpak van de politie en kon indirect geanalyseerd worden wie de participanten ondersteunden: de politie of het gearresteerde jongetje. Er werd een aantal verdere vragen achter de hand gehouden die gebruikt konden worden op het moment dat de discussie stilviel. Deze vragen konden de participanten aansturen op verdere gedachtes over het nieuwsbericht. Vragen die hiervoor achter de hand werden gehouden, waren: “Heeft de herkomst van het jongetje invloed op deze vorm van arrestatie?” en “Hebben de media invloed op de beeldvorming tegenover allochtonen?”.

3.4.3 Analyse

De discussies werden in zijn geheel opgenomen en uitgeschreven in dit onderzoek (zie bijlagen B en C). Om de deelvragen te kunnen beantwoorden, werden de gesprekken geanalyseerd op basis van inzichten uit de conversatieanalyse. Bij de conversatieanalyse gaat het om het taalgedrag in sociale interacties (Psathas, 1995; Ten Have, 1999). Het doel van de conversatieanalyse was inzicht verkrijgen in de regels die in de gesprekken een rol speelden. Voor de analyse werden onder andere aspecten van Mazeland (2003) uit de

conversatieanalyse gebruikt. Zo werd inzicht verkregen in onder andere de organisatie van beurtwisselingen, gespreksopening en gespreksafsluiting, en sequentieorganisatie. Hiermee kon worden geanalyseerd hoe participanten hun mening verantwoordden of onderbouwden. Er werd daarnaast ook gelet op eventuele sociale categorieën die participanten hanteerden om hun kijk op de wereld overzichtelijk en begrijpelijk te maken. Dit werd gedaan aan de hand van de *Membership Categorization Analysis* (Sacks, 1995). Deze methode richt zich op de manier waarop realiteit, identiteit en moraliteit worden geconstrueerd en geïmpliceerd in interactie (van den Heerik & van Charldorp, 2015). Schegloff (2006) geeft aan dat deze vorm van analyse zich focust op de manier waarop mensen gebruik maken van taal. Zo kunnen individuele personen worden aangeduid als leden van een groep of categorie waartoe ze behoren (Schegloff, 2006). Individuele personen kunnen zo gecategoriseerd worden naar bijvoorbeeld geslacht, beroep of leeftijdscategorie (Schegloff, 2006). Op die manier kon inzicht verkregen worden in de manier waarop de participanten zichzelf en anderen categoriseerden.

4. Analyse

De twee groepsdiscussies die binnen de focusgroepen plaatsvonden, zijn getranscribeerd in bijlagen B en C. Het eerste transcript betreft de groep studenten en wordt aangeduid in de analyse als T1. Het tweede transcript betreft de groep volwassenen en wordt aangeduid in de analyse als T2. Drie fenomenen die voorkwamen tijdens de discussies, geven inzicht in de manier waarop beeldvorming tot stand komt in interactie. De drie fenomenen zijn achtereenvolgens: 1) categorisatie van personen of groepen, 2) meningen die worden gevormd en 3) meningen die worden verantwoord. Om de deelvragen te kunnen beantwoorden, wordt geanalyseerd hoe deze drie fenomenen tot stand komen in interactie en welke invloed dit heeft op de beeldvorming tegenover allochtonen en de politie.

4.1 Categorisatie

Nadat de participanten het nieuwsbericht gelezen hadden, kwam de eerste vraag: 'In hoeverre heeft de politie in dit bericht juist gehandeld door het jongetje onder schot te houden?'. Deze vraag dwingt de participanten indirect als het ware te kiezen tussen twee partijen: het gearresteerde jongetje van 11 jaar oud of de politie. Wanneer de participanten het namelijk niet eens zijn met de arrestatie van de politie op het jongetje, ondersteunen de participanten het jongetje uit het nieuwsbericht. Wanneer de participanten het andersom wel eens waren met de arrestatie van de politie, ondersteunen de participanten de politie. Om vervolgens betekenis te geven aan de politie en het gearresteerde jongetje als individuele personen, worden zowel de politie als het jongetje door de participanten verpakt in verschillende benamingen. Zo wordt de politie aangeduid als *je, 'ie, een agent, ze, en hun*.³ Het jongetje van 11 jaar oud wordt aangeduid als *'m, hij, 'ie, het, iemand, het jongetje, dat jongetje, dat jochie, een jong mannetje, dat gastje, gast, zo'n gastje, die persoon, een kind van 11, een Marokkaan, een Marokkaantje, een Marokkaans-Nederlands jongetje,*

³ De politie krijgt de benamingen in de volgende regels: T1: 26, 27, 28, 29, 32, 35, 39, 43, 47, 54, 57, 63, 68, 69, 70, 71, 102, 103, 112, 113, 126; T2: 40, 52, 60, 84, 85, 86, 98, 101, 103, 105, 106.

*Marokkanen, en dat soort mensen.*⁴ Op het moment dat de politie of het gearresteerde jongetje wordt verpakt in één van deze benamingen, wordt afstand gedaan van hen als individueel persoon. De politie en het gearresteerde jongetje worden nu namelijk niet meer gezien als de personen uit het nieuwsbericht, maar worden gecategoriseerd tot leden van een bepaalde groep (Schegloff, 2006).

In het volgende voorbeeld wordt duidelijk dat de participanten de eigenschappen van één persoon, in dit geval het gearresteerde jongetje van 11 jaar oud, generaliseren naar een hele bevolkingsgroep:

Fragment 1 – uit transcript 1

166. Rosa⁵: [...] Ik vind het een
167. beetje hard om te zeggen van: “dat komt omdat
het een
168. Marokkaan is”.
169. Kelly: nou, ik heb Turkse collega’s en die zeggen wel
170. dat Marokkanen erger zijn dan Turken.

Rosa noemt het jongetje in dit geval ‘een Marokkaan’, omdat het jongetje uit het nieuwsbericht van deze afkomst was. Kelly vermenigvuldigt vervolgens deze Marokkaan naar de gehele Marokkaanse bevolking door de aanduiding ‘Marokkanen’. Naast dat hier sprake is van generalisatie, is er door deze benaming van Kelly ook sprake van stereotypering (Shadid, 2005). Ze beoordeelt de Marokkaanse bevolking op dit punt namelijk volgens dezelfde norm, omdat ze het Marokkaanse jongetje uit het nieuwsbericht vermenigvuldigt naar ‘Marokkanen’ (Garrod & Pickering, 2004).

Ook de politie werd al snel gegeneraliseerd. Dit is goed terug te zien in het volgende antwoord op de vraag of de aanhouding van de politie iets te maken had met de afkomst van het jongetje:

⁴ Het jongetje van 11 jaar oud krijgt de benamingen in de volgende regels: T1: 21, 23, 24, 25, 26, 30, 31, 32, 35, 36, 39, 42, 43, 46, 49, 51, 56, 61, 62, 67, 69, 72, 73, 75, 79, 81, 82, 87, 92, 96, 99, 110, 111, 112, 116, 122, 124, 138, 142, 143, 168, 170, 245, 252, 254, 256; T2: 24, 28, 29, 31, 32, 33, 45, 51, 52, 54, 61, 62, 63, 65, 67, 69, 82, 95, 96, 114, 121, 126, 128, 139, 146, 147, 163, 167, 178, 181, 183, 190, 199, 224.

⁵ Achternamen zijn wegens persoonlijke levenssfeer uitgesloten in de transcripten.

Fragment 2 – uit transcript 2

98. Ellen: ik weet dat ze dat doen.
[...]
101. Toon: ligt er ook aan in wat voor wijk het is.
Misschien zijn ze daar
102. wat meer alert.
103. Sabine: misschien voelen ze zich daar ook sneller
bedreigd.

Hier wordt de politie al snel verpakt in het woord 'ze'. Met 'ze' worden alle politieagenten bedoeld en niet alleen de politieagenten uit het nieuwsbericht. Dit noemen we het generaliseren van één politieagent die een jongetje onder schot heeft gehouden, naar alle politieagenten die er in feite zijn. Toon en Sabine gaan al snel mee in de generalisatie die Ellen maakt naar alle politieagenten. Zij verpakken de politie uit het nieuwsbericht namelijk ook in het woord 'ze'. Hiermee duiden ze alle drie aan dat alle politieagenten Marokkaanse jongens op de manier arresteren zoals in het nieuwsbericht wordt beschreven (Garrod & Pickering, 2004).

In het volgende voorbeeld worden de politie en de gearresteerde jongen allebei door één van de studenten op een andere manier benoemd dan hun originele benaming uit het nieuwsbericht:

Fragment 3 – uit transcript 1

32. Rick: maar als je ziet dat iemand 11 is, dan ga je
iemand niet
33. onder schot houden.
[...]
36. Rick: [...]ik zou 'm niet in
37. voorarrest houden.[...]

In dit voorbeeld wordt de politie aangeduid als 'je' en het gearresteerde jongetje als 'iemand'. Rick spreekt de politie op dit punt eigenlijk aan als 'jij als politie'. Hij spreekt hier als het ware één politieagent aan die de jongen onder schot heeft gehouden. De gearresteerde jongen wordt hier echter niet als één jongen genoemd, maar als 'iemand van 11 jaar oud'. Hiermee zegt Rick eigenlijk dat elke

houden. Omdat Gerben zijn mening overbrengt als een feit en daarmee aangeeft hier erg zeker van te zijn, is dit een stellige mening. Rosa reageert hier ten eerste op met het woord 'maar'. Het woord geeft volgens Mazeland (2003) een contrastpatroon aan, dat betekent dat Rosa het niet eens is met de opmerking. Door de bijzin daarnaast voorop te zetten die wordt vervolgd door de bijbehorende hoofdzin, verzekert Rosa zich hier van gespreksruimte (Mazeland, 2003). Ze geeft namelijk met de woorden 'als' en 'dan' een gevolg op elkaar aan van een bepaalde situatie. Rosa verpakt de gearresteerde jongen van 11 jaar oud vervolgens in 'iemand' en geeft hiermee immers aan dat de politie geen enkele jongen van 11 jaar onder schot mag houden. Ook dit is een stellige mening. Gerben en Rosa reageren in dit geval dus erg decisief op elkaar. Ze hebben dan ook een individuele mening.

De andere participanten zijn het ofwel met Gerben eens, ofwel met Rosa eens waardoor zich een groeps mening vormt (zie bijlage B). In het volgende voorbeeld wordt ook de mening gedeeld:

Fragment 5 – uit transcript 2

124. Sabine: je hebt onbewust, ook al weet je dat je dat
niet moet
125. hebben, wel al een soort oordeel. Een negatief
oordeel. Dan
126. ben je veel meer op je hoede als je met dat
soort mensen te
127. maken krijgt.
128. Ellen: de statistieken laten ook gewoon zien dat
Marokkanen
129. criminelers zijn.

Sabine laat weten dat iedereen, of je de persoon nu kent of niet, al een negatief oordeel heeft over Marokkanen. Ze spreekt de mens in het algemeen aan als 'je', omdat ze in het gesprek niet één iemand aanspreekt. Het woord 'ook' geeft vervolgens een opmerking bovenop haar mening die naar buiten brengt dat ze haar mening eigenlijk 'niet moet hebben' (Mazeland, 2003). Dit betekent dat ze zich hier probeert te beschermen tegen haar mening dat iedereen een negatief oordeel heeft over in dit geval Marokkanen, die ze verpakt in 'dat soort mensen'

(Sacks, Schegloff & Jefferson, 1974). Ellen deelt vervolgens deze mening. Ze formuleert haar mening door een, volgens haar, feit over de statistieken die laten zien dat Marokkanen criminelier zijn. Met het ietwat onverschillige woord ‘gewoon’ geeft ze daarnaast aan dat het enigszins logisch is dat Marokkanen criminelier zijn (Pomerantz & Heritage, 1984). Je zou hiermee kunnen stellen dat ook zij zich schuil houdt achter een feit, terwijl ze met het woord ‘ook’ aangeeft dat ze het eens is met de mening van Sabine (Garrod & Pickering, 2004). Samenvattend toont dit aan dat zowel Sabine als Ellen niet expliciet durven te uiten dat je onbewust een negatief oordeel over Marokkanen velt, en dat ze het daarom op een voorzichtige manier proberen uit te drukken.

Het volgende deel van de discussie tussen de studenten krijgt verschillende wendingen door gegeneraliseerde meningen die niet overeenkomen:

Fragment 6 – uit transcript 1

127. Floor: [...]*Als dit*
128. *jongetje een Nederlander was en hij had een*
 getrokken
129. *geweer, dan had iedereen hetzelfde verhaal.*
 [...]
135. Rick: *maar het zijn wel altijd dezelfde.*
136. Rosa: *maar er is ook gewoon genoeg criminaliteit*
 vanuit
137. *Nederland.*

Floor formuleert in het bovenstaande fragment een stellige mening, omdat ze een gevolg van een situatie schetst door de woorden ‘als’ en ‘dan’ te gebruiken (Mazeland, 2003). Dit wordt volgens Mazeland (2003) gezien als een preliminaire beurtcomponent, omdat Floor zich op die manier verzekert van gespreksruimte door de bijzin voorop te zetten, gevolgd door de bijbehorende hoofdzin. Ze stelt hiermee, mede door het woord ‘iedereen’ te gebruiken, vast dat het verhaal in geen enkele mogelijkheid het nieuwsbericht verandert wanneer de herkomst van het slachtoffer verandert. Door het woord ‘maar’ dat Rick in de tweede regel gebruikt, laat hij merken dat hij het niet eens is met de opmerking van Floor (Mazeland, 2003). Daarnaast suggereert Rick dat het ‘altijd’ zo is dat

allochtonen degenen zijn die betrokken zijn bij criminele activiteiten. Door deze generalisaties spreken Floor en Rick elkaar tegen en krijgt de discussie een hele andere wending. Floor haar belang slaat namelijk op de criminaliteit in het nieuwsbericht en Rick zijn belang slaat daarentegen op de allochtone criminaliteit. De opmerking van Rosa die hierop volgt, staat door het woord 'maar' weer haaks op Rick zijn mening (Mazeland, 2003). Rosa refereert naar Nederlanders die betrokken zijn bij criminaliteit dat er volgens haar ook 'genoeg' is. Hierbij generaliseert ze niet, omdat ze door het woord 'ook' aangeeft dat ze wel van mening is dat er naast Nederlandse criminaliteit, ook allochtone criminaliteit is (Mazeland, 2003). Mazeland (2003) noemt het woord 'ook' een complementpatroon dat aangeeft dat er nog iets anders meetelt. Rosa geeft hier echter ook een andere wending aan de discussie, door zich te focussen op de Nederlandse criminaliteit. Deze tegengestelde meningen laten zien dat de participanten niet met elkaar meegaan (Mazeland, 2003). Ieder focust zich in het fragment op zijn eigen belang door meningen naar voren te brengen die haaks op elkaar staan. Door de uiteenlopende belangen en meningen in het fragment vormt iedereen zijn eigen individuele mening en is hier geen sprake van een groepsmening.

4.3 Verantwoording

Wanneer participanten hun mening geven, proberen ze de anderen ervan te overtuigen door deze mening te verantwoorden. In het volgende voorbeeld is de verantwoording van Gerben gebaseerd op een vergelijking (Post, 2011). De vraag werd gesteld of het beeld over allochtonen wordt beïnvloed door de media.

Fragment 7 – uit transcript 1

218. Gerben: je wordt sowieso door de media beïnvloed. Je zal denk ik
219. nooit horen: 'een 11-jarige Nederlandse topcrimineel
220. aangehouden in Rotterdam'.

Gerben is er door het woord ‘sowieso’ sterk van overtuigd dat men door de media wordt beïnvloed als het gaat om allochtone criminaliteit. Hij onderbouwt zijn mening hier echter niet door hier argumenten voor te noemen. In plaats daarvan doet Gerben doordat hij het ‘denkt’, een aanname over nieuwsberichten over Nederlandse criminaliteit (Mazeland, 2003; Post, 2011). Hij vergelijkt hier Nederlanders met allochtonen. Nederlandse afkomst zal men volgens Gerben namelijk ‘nooit’ in een nieuwsbericht lezen, tegenover allochtonen waar wel iets over te lezen is. Hij geeft door deze vergelijking een scheiding aan tussen de Nederlandse en de allochtone bevolking en doet op deze manier afstand van de allochtone bevolking (Schegloff, 2006; Post, 2011). Door deze vergelijking onderbouwt hij zijn standpunt dat de media de beeldvorming beïnvloeden.

Meningen kunnen ook aan de hand van herkenning worden onderbouwd. Participanten herinneren zich een vergelijkbare situatie die eerder is voorgevallen, om zo de ander ervan te overtuigen dat iets vaker voorkomt. Zo ook in de volgende regels:

Fragment 8 – uit transcript 1

228. Kelly: maar die vent van de Thalys, dat was toch ook
 gewoon weer
229. een Marokkaan? Sommige mensen zijn hartstikke
 aardig
230. hoor, maar zo zie je maar weer.

Kelly haar standpunt is: ‘zo zie je maar weer’. Dit verantwoordt ze door een eerder nieuwsverhaal naar boven te halen over een incident met de Thalys waar volgens Kelly een Marokkaan bij betrokken was. Dit is een geval van herkenning, omdat ze blijkbaar al eerder zo een nieuwsbericht heeft gehoord waarbij een Marokkaan betrokken was. Dit is af te leiden aan de woorden ‘ook’ en ‘weer’, die aangeven dat het opnieuw gebeurt (Mazeland, 2003). Dit duidt daarnaast op een vorm van stereotypering, omdat Kelly door het woord ‘weer’ het gedrag van deze Marokkaan op grond van haar vooroordelen verwacht (Shadid, 2005). Het woord ‘gewoon’ is hier ietwat onverschillig gebruikt, wat het doet overkomen als een logisch verhaal en meer Marokkanen betrokken zijn bij negatieve nieuwsincidenten (Pomerantz & Heritage, 1984). Op deze manier generaliseert

Kelly naar de gehele Marokkaanse bevolking en geeft dit haar verantwoording een negatieve lading (Schegloff, 2006). Ze probeert dit te verzwakken door aan te geven dat 'sommige mensen' aardig zijn, waarbij 'mensen' een verpakking is van allochtonen. Ze benadrukt hierbij echter wel weer met het woord 'sommige' dat lang niet alle Marokkanen aardig zijn. Dit wordt versterkt door het woord 'maar' dat daarop volgt en een tegenstelling aangeeft van haar feit dat sommige Marokkanen wel aardig zijn (Mazeland, 2003).

In het volgende voorbeeld wordt de mening verantwoord door terug te refereren naar eerdere ervaringen. Participanten halen iets op wat ze al eerder hebben meegemaakt, om zo de anderen ervan te overtuigen dat iets vaker is voorgevallen. Het gaat hier om de manier waarop Gerben vroeger is opgevoed. Hij vergelijkt deze met de manier waarop allochtonen worden opgevoed:

Fragment 9 – uit transcript 1

191. Gerben: als jij 11 jaar bent, dan moet je gewoon om
22:00 uur thuis
192. zijn. Tenminste, dat is wat ik heb
meegekregen. Na 22:00
193. uur is het toch wel heel anders buiten.

Met de aanduiding 'jij' en 'je' in de eerste regel, spreekt Gerben ten eerste alle kinderen van 11 jaar oud aan. Door het woord 'gewoon' geeft hij aan dat het logisch is dat ieder kind van 11 jaar oud om 22:00 uur thuis moet zijn (Pomerantz & Heritage, 1984). Door aan te duiden dat expliciet hij – door het woord 'ik' te gebruiken – om 22:00 uur thuis moet zijn, geeft Gerben aan dat het zo hoort volgens zijn begrippen. Hiermee distantieert hij zich van een andere cultuur (Schegloff, 2006). Het betreft hier de allochtone cultuur. Het woord 'toch' geeft aan dat het uiteindelijk leidt tot criminaliteit, omdat het na 22:00 uur heel anders is buiten. Hiermee geeft hij aan dat de autochtone kinderen van 11 jaar oud van zijn cultuur minder snel in de criminele sector komen, omdat zij allemaal voor 22:00 uur thuis moeten zijn. Gerben zet zijn cultuur tegenover de allochtone cultuur en zegt daarmee tegelijkertijd dat allochtonen sneller in het criminele circuit komen, omdat zij niet voor 22:00 uur thuis hoeven te zijn (Post, 2011). Het verschil in cultuur is volgens hem dus een oorzaak van de hogere

criminaliteit onder allochtonen en is daarmee een vorm van essentialisme (Jackson, 2014). Hij generaliseert in de eerste regel het gearresteerde jongetje van het nieuwsartikel naar alle kinderen van 11 jaar. Dit leidt in dit geval tot reductionisme, omdat het gedrag van het gearresteerde jongetje hierdoor wordt verklaard (Jackson, 2014).

5. Conclusie

De beeldvorming over allochtonen en de politie die ontstaat door interactie komt tot stand door middel van drie fenomenen. Dit is ten eerste het categoriseren van het gearresteerde jongetje van 11 jaar oud in het nieuwsbericht en de politie in het nieuwsbericht. Door hen te verpakken in verschillende benamingen, wordt er afstand gedaan van hen als individuele personen. Dit heeft tot gevolg dat zowel het gearresteerde jongetje als de politie uit het nieuwsbericht gegeneraliseerd worden naar de gehele subgroep waar ze vermeend onder vallen. Uiteindelijk kan dit uitmonden in sociale categorisatie.

Het vormen van een mening behoort tot het tweede fenomeen waardoor beeldvorming tegenover allochtonen en de politie tot stand komt. Dit kan zowel een stellige als een voorzichtige mening zijn die ofwel individueel, ofwel door een groep gevormd wordt. Meninge worden in een groeps mening opgestapeld en versterkt, wat al snel resulteert in generaliseringen en daarop volgende sociale categorisatie.

Beeldvorming door interactie ontwikkelt zich ten slotte door het verantwoord worden van de gegeven mening. Dit gebeurt aan de hand van een vergelijking, herkenning of ervaring van iets wat eerder is voorgevallen. Door het gedrag uit het nieuwsbericht van het gearresteerde jongetje of de politie te vergelijken met eigen gedrag dat niet aansluit bij het gedrag uit het nieuwsbericht, identificeer je je niet met de politie of het gearresteerde jongetje en doe je afstand van hun gedrag. Herkenning of eerdere ervaringen delen over incidenten waarbij allochtonen en de politie betrokken waren, leidt tot *self-fulfilling prophecies*, omdat hun gedrag verwacht wordt op grond van eerdere gebeurtenissen. Berichten die eerder voor het ontstaan van negatieve beeldvorming zorgden, kunnen zo opnieuw herkend worden en als argument gebruikt worden om die negatieve beeldvorming te bevestigen.

6. Discussie

Categorisatie, het vormen van een mening en de verantwoording daarvan zijn in dit onderzoek de stappen naar de beeldvorming over allochtonen en de politie. Opvallend is dat bij de categorisering van het gearresteerde jongetje, generalisering naar zijn etniciteit de voornaamste reden was voor de negatieve beeldvorming. Wanneer het gearresteerde jongetje in de discussiegroepen bijvoorbeeld werd verpakt in enkel de benaming ‘Marokkaan’, vormde zich een groepsmening over de criminaliteit onder de Marokkaanse bevolking. Op deze manier distantieert de groep zich van het jongetje uit het nieuwsbericht en wordt er door generalisatie een negatieve schaduw over hem geworpen. Wanneer de etniciteit van het gearresteerde jongetje niet werd genoemd, ontstonden minder snel groepsmeningen binnen de focusgroepen. Generalisatie naar de allochtone bevolking zorgde dus het snelst voor een negatieve beeldvorming onder de gehele groep. Dat zich hier een groepsmening over vormde was opmerkelijk, gezien het feit dat maar een enkeling van mening was dat de arrestatie iets te maken had met de afkomst van het jongetje uit het nieuwsbericht. Invloeden van buitenaf binnen een groepsdiscussie hebben dus effect op ieder zijn eigen mening.

Noch een positieve beeldvorming, noch een negatieve beeldvorming ten opzichte van de politie kwam duidelijk naar voren binnen de focusgroepen. Het onderzoek van Motivaction (2013) liet zien dat de beeldvorming tegenover de politie betrekking heeft op de ervaring die men heeft met de politie. Binnen de focusgroepen is echter niet naar voren gekomen dat één van de participanten die ervaring heeft gehad met de politie. Ook geeft dit onderzoek aan dat een negatieve beeldvorming vooral betrekking heeft op de minder goede score van de politie op gezaghebbendheid, terwijl de participanten juist van mening waren dat de politie in het nieuwsbericht te veel gezag toonde.

Wanneer een negatieve beeldvorming ontstond onder de participanten over allochtonen of de politie, kon dit uitmonden in sociale categorisatie. De begrippen essentialisme, reductionisme en *othering* zijn hier volgens Jackson (2014) gevolgen van. Participanten verantwoordden hun mening inderdaad aan de hand van essentialisme door culturele kenmerken te gebruiken als argument

voor hun mening. Doordat participanten ook herkenning en ervaring gebruikten als argument voor hun mening, reduceerden ze daarnaast ook tot gedrag die volgens hen tot die categorie behoren. Van othering was echter geen sprake, omdat cultuur niet continue gebruikt werd als verklaring voor het gedrag van de personen uit het nieuwsbericht.

Binnen de focusgroepen waren de participanten duidelijk van mening dat de media invloed hebben op de beeldvorming. Volgens Post (2011) zijn stijlfiguren zoals vergelijkingen en generalisaties een methode om met taal deze beeldvorming te versterken. Deze stijlfiguren kwamen echter niet voor in het nieuwsbericht en hebben in dit geval dus geen directe invloed gehad op de beeldvorming die tot stand kwam door interactie na het lezen van het nieuwsbericht. Wel werden deze stijlfiguren gebruikt in interactie. Zo werd er in de discussies bij de focusgroepen gegeneraliseerd door terug te koppelen naar meerdere nieuwsitems over allochtone criminaliteit, en werd de Nederlandse criminaliteit vergeleken met allochtone criminaliteit. Stijlfiguren hebben indirect dus wel invloed gehad op de beeldvorming van allochtonen en de politie na het lezen van het nieuwsbericht.

Er zat een aantal beperkingen aan dit onderzoek. In dit onderzoek zijn de studenten van de volwassenen gescheiden in de focusgroepen, omdat studenten waarschijnlijk andere ervaringen hebben met allochtonen en de politie dan volwassenen. Wanneer je deze groepen samen zet, verloopt het gesprek waarschijnlijk anders. Zo kunnen studenten zich bijvoorbeeld inhouden en zich beleefder opstellen tegenover de volwassenen. Dit kun je echter niet met zekerheid zeggen, omdat ieder mens verschilt en ieder gesprek daarom anders kan lopen. Er is daarnaast gekozen voor een focusgroep, omdat dit de beste manier is om beeldvorming ter plekke te analyseren. Vaak wordt in andere onderzoeken een vragenlijst afgenomen om de beeldvorming te meten, maar op die manier zijn invloeden van buitenaf uitgesloten. In dit onderzoek is gebleken dat invloeden van buitenaf wel degelijk effect hebben op de beeldvorming van de participanten. Een focusgroep kan echter geen statistische data genereren, omdat de oordelen niet onafhankelijk verzameld zijn. De resultaten kunnen hierdoor ook niet worden gegeneraliseerd. Het nieuwsbericht bracht ten slotte veel discussie teweeg, maar het kwam bij beide focusgroepen aan bod dat het

een wat onduidelijk artikel was. Er werd namelijk niet genoemd wat het jongetje voor misdaad had gepleegd, terwijl dit volgens hen wel belangrijk was. Ook werd er aan de focusgroepen slechts één nieuwsbericht voorgelegd, wat de beeldvorming kan sturen naar dat ene nieuwsbericht.

Naar aanleiding van dit onderzoek kunnen er een aantal suggesties worden gedaan voor vervolgonderzoek. Omdat de resultaten van dit onderzoek niet kunnen worden gegeneraliseerd, kan op een andere manier worden onderzocht hoe beeldvorming tot stand komt ten opzichte van de politie en allochtonen aan de hand van een nieuwsbericht. Dit zou bijvoorbeeld met een experimenteel onderzoek kunnen worden gedaan waarbij een nieuwsbericht dat de allochtone herkomst noemt, wordt vergeleken met een nieuwsbericht dat niet de allochtone herkomst noemt. Daarnaast zou de beeldvorming die tot stand komt door interactie ten opzichte van de politie en allochtonen kunnen worden onderzocht met en zonder een nieuwsbericht. Wanneer er tot slot opnieuw een focusgroep zou worden afgenomen, zouden er groepen kunnen worden gevormd waarin verschillende leeftijden en etniciteiten voorkomen. Verder onderzoek zou moeten uitwijzen of dit invloed heeft op de beeldvorming.

7. Literatuur

- Amnesty International. (2013). *Proactief politieoptreden vormt risico voor mensenrechten: Etnisch profileren onderkennen en aanpakken*. Geraadpleegd op 11 oktober, van <https://www.amnesty.nl/nieuwsporaal/rapport/nederland-proactief-politieoptreden-vormt-risico-voor-mensenrechten-in-nederland>.
- Asch, S. E. (1951). *Effects of Group Pressure upon the Modification and Distortion of Judgements*. Swarthmore: Swarthmore College.
- Çankaya, S. (2011). *Buiten veiliger dan binnen: In- en uitsluiting van etnische minderheden binnen de politieorganisatie*. Delft: Eburon.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2005). *Verdacht van criminaliteit: Allochtonen en autochtonen nader bekeken*. Geraadpleegd op 11 oktober, van <http://cbs.nl/NR/rdonlyres/FA26E32C-250B-4D1D-B3B9-35085B6C48BC/0/2005verdachtvancriminaliteit.pdf>.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2010). *Sociale Samenhang: Participatie, Vertrouwen en Integratie*.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2014). *CBS StatLine – Verdachten; delictgroep, geslacht, leeftijd, en herkomstgroepering*. Geraadpleegd op 11 oktober 2015, van <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=81947NED&D1=54,60-65&D2=0&D3=0&D4=1,3-9&D5=l&HD=130301-1626&HDR=G4,G1,G2,T&STB=G3>.
- Charldorp, T. & Messelink, A. (2015, 3 september). *Werkcollege Beeldvorming en identiteit* [PowerPoint]. Geraadpleegd op 4 september 2015.
- Costera Meijer, I., Adolfsson, R., & Van Vossen, M. (2006). *De toekomst van het nieuws: hoe kunnen journalisten en programmamakers tegemoet komen aan de wensen en verlangens van tieners en twintigers op het gebied van pluriforme onafhankelijke informatievoorziening?* Amsterdam: Otto Cramwinkel.
- Crimenieuws. (2015). *Politiegeweld*. Geraadpleegd op 13 september 2015, van

<file:///Users/marlouvdbroek/Documents/BA%20Eindwerkstuk/11-jarige%20Marokkaanse%20'topcrimineel'%20aangehouden%20in%20Rotterdam%20%7C%20Crime%20Nieuws.webarchive>.

- Driessen, F., M., H., M., Völker, B., G., M., Op den Kamp, H., M., Roest, A., M., C., & Moolenaar, R., J., M. (2002). Zeg me wie je vrienden zijn: allochtone jongeren en criminaliteit. Utrecht: Programma Politie & Wetenschap.
- Garrod, S., Pickering, M. (2004). Why is Conversation so Easy? *Trends in Cognitive Sciences*, 8(1), 8-11.
- Garrod, S., Pickering, M. (2009). Joint action, Interactive Alignment, and Dialog. *Topics in Cognitive Science*, 1, 292-304.
- Graaf, A. de & Hustinx, L. (2011). The Effect of Story Structure on Emotion, Transportation, and Persuasion. *Information Design Journal*, 19(2), 142–154.
- Heanens, L. d', Summeren, C. van, Kokhuis, M., & Beentjes, J., W., J. (2002). Ownership and use of 'Old' and 'New' Media among Ethnic Minority Youth in the Netherlands: the Role of the Ethno-Cultural Position. *Communications*, 27, 365-393.
- Heerik, R. van den & Charldorp, T. van. (2015). 'Die agent moet 't goede voorbeeld geven': Kwalitatief onderzoek naar opvattingen van jongeren over de politie. *Cahiers Politiestudies*, 1(34), 11-32.
- Holmes, P. & O'Neill, G. (2012). Developing and Evaluating Intercultural Competence: Ethnographies of Intercultural Encounters. *Internal Journal of Intercultural Relations*, 36, 707-718.
- Hulp bij onderzoek. (2015). *Focusgroepen*. Geraadpleegd op 11 oktober, van <http://hulpbijonderzoek.nl/online-woordenboek/focusgroepen/>.
- Jackson, J. (2014). *Introducing Language and Intercultural Communication*. New York: Routledge.
- Knobloch, S., Patzig, G., Mende, A., Hastall, M. (2004). Affective News: Effects of Discourse Structure in Narratives on Suspense, Curiosity, and Enjoyment while Reading News and Novels. *Communication Research*, 31(3), 259-287.
- Lyons, S. Duxbury, L. & Higgins, C. (2005). Are Gender Differences in Basic Human Values a Generational Phenomenon? *Seks Roles*, 53, 763-778.

- Mazeland, H. J., (2003). *Inleiding in de conversatieanalyse*. Bussum: Coutinho.
- Moha, A. A., Verheggen, P.P., Visscher, J. (2013). *Burgers over politie en buitengewoon opsporingsambtenaren*. Amsterdam: Motivaction.
- Nederlandse Politie. (2015). *Nieuws*. Geraadpleegd op 9 september 2015, van <https://www.politie.nl/nieuws/2014/november/2/08-man-slaat-met-riem.html>.
- Pander Maat, H. (2008). Editing and Genre Conflict: How Newspaper Journalists Clarify and Neutralize Press Release Copy. *International Pragmatics Association, 18*(1), 87-113.
- Pomerantz, A. & Heritage, J. (1984). *The Handbook of Conversation Analysis*. Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell Publishing.
- Post, H. M., (2011). Beeldvorming, taal en werkelijkheid: Het woord is een machtige heerser. *Human, 23*-27.
- Psathas, G. (1995). *Conversation Analysis: The Study of Talk-in-Interaction*. London: Sage University.
- Radford, K., Hamilton, J. Jarman, N. (2004). 'It's Their Word Against Mine': Young People's Attitudes to the Police Complaints Procedure in Northern Ireland. *Children & Society, 19*, 360-370.
- Raeymaeckers, K. (2003). *De kloof tussen jongeren en nieuws: nieuws, democratie en burgerschap*. Gent: Academia Press.
- Sacks, H. (1995). *Lectures on Conversation: Volumes I & II*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Sacks, H., Schegloff, E. A., Jefferson, G. (1974). A Simplest Systematics for the Organization of Turn-Taking for Conversation. *Language, 50*(4), 696-735.
- Schegloff, E., A. (2007). A Tutorial on Membership Categorization. *Journal of Pragmatics, 39*, 462-482.
- Schmeets, H., Riele, S. te. (2010). Sociale samenhang in het drieluik van participatie, vertrouwen en integratie. In G. van der Veen (Red.), *Sociale Samenhang: Participatie, Vertrouwen en Integratie* (pp. 7-16). Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Shadid, W.A.R. (1994). *Beeldvorming: de verborgen dimensie bij interculturele communicatie*. Tilburg: Tilburg University Press.
- Shadid, W.A.R. (2005). Berichtgeving over moslims en de islam in de westerse

media: Beeldvorming, oorzaken en alternatieve strategieën. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 33(4), 330-346.

Shadid, W.A.R. (2009). Moslims in de media: de mythe van de registrerende journalistiek. In S. Vellenga (Red.), *Mist in de polder* (pp. 173-193). Amsterdam: Amsterdam University.

Ten Have, P. ten (1999). *Doing Conversation Analysis. A Practical Guide*. London: Sage.

Tiemeijer, W.L., Thomas, C.A., Prast, H.M. (2009). *De menselijke beslisser: over de psychologie van keuze en gedrag*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Van Dale. (2015). *Woorden opzoeken*. Geraadpleegd op 9 september 2015, van <http://www.vandale.nl/opzoeken?pattern=&lang=nn#.VfKoz-lbr3w>.

Witte, E. (2004). *Het nieuws op kamers: de invloed van de leefsituatie op het nieuwsmediagebruik van jongeren* (Ongepubliceerde doctoraalscriptie). Communicatiewetenschap, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam.

8. Bijlagen

8.1 Bijlage A – Nieuwsbericht

11-JARIGE MAROKKAANSE 'TOPCRIMINEEL' AANGEHOUDEN IN ROTTERDAM

23 Reacties 03 juli 2015

Afgelopen nacht is een Marokkaans-Nederlandse jongetje met getrokken pistolen aangehouden door de politie. De 11-jarige moest op zijn knieën gaan zitten terwijl hij onder schot werd gehouden alsof het een topcrimineel betreft. Alleen een blinddoek ontbrak nog. Zijn zus heeft de hele arrestatie gefilmd en was zoals te horen in de video nogal emotioneel dat haar kleine broertje op deze manier behandeld werd door de politie.

In het donker als iemand in een auto zit is die persoon niet goed te zien en kan een agent niet precies inschatten hoe oud diegene is. Maar toen de 11-jarige Zakaria al uit de auto was gestapt en knielde voor de agenten hadden ze moeten zien dat het om een kind gaat. En toen ze hem aanhielden al helemaal. *Marokko.nl* meldt dat het jongetje meegenomen is naar het politiebureau om ook nog te worden verhoord. Later mocht zijn familie hem weer op komen halen.

De politie in Rotterdam heeft inmiddels gereageerd op het voorval. Volgens hen zou het jongetje niet 11 maar 14 jaar zijn. Een heel stuk ouder dus. En was er een goede reden om het jongetje en zijn broer aan te houden. Dit was de reden voor aanhouding zegt de politie. De zus van de aangehouden jongen heeft inmiddels toegegeven dat de leeftijd in het bericht van de politie, namelijk dat de jongen 14 is, klopt. Waarom ze daarover loog is een raadsel.

Bijlage B – Transcript focusgroep 1 (studenten)

1. Marlou: welkom allemaal. Allereerst hartstikke bedankt dat jullie
2. mee willen werken aan mijn onderzoek. Ik zal nog één keer
3. even uitleggen wat ik precies doe. Ik zit nu in mijn vierde
4. jaar van de studie Communicatie- en
5. informatiewetenschappen en ik schrijf nu mijn eindscriptie.
6. Dit gaat over de politie en hierbij ga ik iets onderzoeken. Dit
7. doe ik door middel van een discussie en daarom
8. zitten jullie hier. Ik heb voor jullie zo meteen een blaadje
9. waar een nieuwsbericht op staat. Het is de bedoeling dat
10. jullie dit rustig en goed lezen en daarna ga ik een vraag
11. stellen. Jullie mogen roepen wat jullie willen en gewoon
12. zeggen wat jullie erover denken. Iedereen mag reageren op
13. elkaar en misschien zal ik tussendoor nog een vraag stellen.
14. Gerben: luid en duidelijk.
15. Marlou: oké, heeft iedereen het gelezen?
16. Floor: jep.
17. Kelly: ik ook.
18. Loulou: ja.
19. Marlou: oké. Als iedereen het gelezen heeft, wil ik jullie vragen: wie
20. denken jullie dat hier gelijk heeft? Mocht de politie dat
21. jongetje onder schot houden of heeft dat jongetje...
22. Floor: wat had 'ie ook alweer gedaan?
23. Gerben: hij had een pistool vast.
24. Rosa: hij had een getrokken pistool.
25. Floor: dat jongetje van 11 had een getrokken pistool?
26. Gerben: tuurlijk mag je 'm onder schot houden. Dat is logisch.
27. Floor: maar je kan toch niet zien wie er in die auto zit? Het is 's
28. nachts.
29. Rick: de politie mag sowieso zo reageren. Je kunt toch gewoon
30. niet zien hoe oud iemand is.
31. Gerben: het maakt toch niet uit hoe oud iemand is?
32. Rosa: maar als je ziet dat iemand 11 is, dan ga je iemand niet
33. onder schot houden.
34. Gerben: waarom niet?
35. Rick: ze hadden helemaal niet gezien dat 'ie 11 was. Sommige
36. kinderen zien er ook gewoon ouder uit. Ik zou 'm niet in
37. voorarrest houden. Of wat stond er?
38. Rosa: nee, ehm even kijken hoor.
39. Loulou: ze hadden het jongetje toch wel gezien? Daarna deden ze 'm
40. toch nog steeds onder schot houden?
41. Gerben: ik vind dat best logisch.
42. Loulou: ook al is 'ie 11?
43. Floor: volgens mij hebben ze 'm echt op z'n knieën laten gaan.
44. Maar ja, als het een jongetje van 11 is, nou en. Een jongetje
45. van 11 kan ook de trekker overhalen.
46. Rosa: ik vind het een beetje lastig, want hij kan jou ook zo
47. schieten. Dus het is wel een gevaarlijk iets. Dus je moet hem

48. wel en soort van...
49. Gerben: maar het gaat toch niet om leeftijd? Als iemand onder schot
50. gehouden wordt, ook al ben je 11, dan moet de politie wel
51. handelen. Je weet nooit hoe die persoon gaat reageren.
52. Loulou: vind ik ook.
53. Rosa: ja, dat vind ik wel.
54. Kelly: als er een geweer op hun staat dan moeten ze 'm ook terug
55. richten.
56. Rosa: maar het is wel een kind van 11.
57. Kelly: maar als je dat in een donkere auto gewoon niet ziet. Als je
58. er dan later achter komt dat 't een jochie is, dan zou ik het
59. anders aanpakken.
60. Rick: dat weet ik ook weer niet. Aan de ene kant wel, maar
61. inderdaad, hij heeft wel gewoon een pistool in zijn handen
62. he. Hij kan jou zo...
63. Kelly: maar het eerste wat ze dan moeten doen, is hem dat pistool
64. afnemen.
65. Floor: maar dat moet je wel veilig doen hè, Kelly.
66. Kelly: ja, dat bedoel ik.
67. Rick: haha: "gast, geef eens even dat pistooltje".
68. Kelly: maar dat bedoel ik. Hun eerste taak is gewoon ondanks hoe
69. oud 'ie persoon is of hoe die persoon is, moeten ze wel eerst
70. hem dat pistool zien af te krijgen. Dan kunnen ze verder
71. handelen. Tot die tijd kan je niks anders doen.
72. Loulou: het is sowieso raar dat zo'n gastje zo'n pistool heeft.
73. Marlou: en hoe wordt dat gastje omschreven?
74. Rosa: Zakaria, Marokkaans, 11 jaar.
75. Kelly: maar hoe komt hij aan dat pistool dan?
76. Gerben: ik vind de hoofdtitel wel slecht. "Topcrimineel van 11 jaar".
77. Floor: Maar, wacht even. Er staat toch: 'afgelopen nacht is een
78. Marokkaans-Nederlands jongetje met getrokken pistolen
79. aangehouden door de politie'. Wat heeft 'ie gedaan dan? Dat
80. staat hier helemaal niet. Er staat: 'de 11-jarige moest op zijn
81. knieën gaan zitten terwijl hij onder schot werd gehouden
82. alsof het een topcrimineel betreft'. Wat het jongetje heeft
83. gedaan, staat nergens. Ik vind dat dan een hele andere
84. kwestie.
85. Gerben: hoezo? Er staat toch met getrokken pistool?
86. Floor: ja, nee. De politie hebben hem met getrokken pistolen
87. aangehouden. Dus er staat niet dat dat jongetje een
88. getrokken pistool had. Dat staat hier helemaal niet.
89. Loulou: jawel.
90. Floor: toch?
91. Loulou: 'afgelopen nacht is een Marokkaans-Nederlands jongetje
92. mét getrokken pistool aangehouden'. Dus hij had dat.
93. Floor: oh. Ik vind het een beetje een rare zin.
94. Rick: die Marokkanen kunnen ook nog niet zo goed Nederlands
95. hè.
96. Gerben: met getrokken pistool is dat jongetje aangehouden.

97. Floor: nee, met getrokken pistolen aangehouden door de politie.
98. Rosa: huh?
99. Kelly: oké dan vind ik dat van dat jochie wel een beetje
100. overdreven.
101. Rosa: dan vind ik het echt onzin.
102. Gerben: nee, natuurlijk niet. Je weet eerst niet wie het is en dan is
103. het logisch, maar als je het wel wist dan trek je wel een
104. pistool.
105. Rosa: wow, ik had het echt heel anders gelezen.
106. Kelly: volgens mij mag de politie sowieso niet zo snel een pistool
107. trekken.
108. Floor: jawel. Ligt aan de kwestie wat er aan de hand is.
109. Kelly: maar daar worden we niet wijzer van, want ze vertellen
110. niet wat 'ie heeft gedaan.
111. Floor: stel je voor, dat jongetje had een getrokken pistool. Dan
112. vind ik het logisch dat ze een jongetje 'm daarna mee naar
113. het bureau meenemen en uit gaan leggen dat dit niet kan.
114. Rick: maar het is ook raar dat ze vertellen dat die zus erbij was en
115. die mag gewoon leuk huilend staan filmen ofzo?
116. Loulou: ja, dat jochie van 11 wordt dan wel aangehouden en die
117. chick staat gewoon te filmen.
118. Kelly: waar is dat filmpje dan?
119. Rick: dit artikel is gewoon heel slecht.
120. Marlou: het gaat er gewoon om dat een jongetje van 11 een misdaad
121. heeft gepleegd. Rosa, zoals jij daarstraks al zei, gaat het om
122. een Marokkaans-Nederlands jongetje. Denken jullie dat het
123. plegen van deze misdaad en het zo op deze manier
124. aanhouden van dat jongetje door de politie te maken heeft
125. met zijn herkomst?
126. Floor: ligt er serieus aan wat het is. Je kan hier deze agent niet op
127. afrekenen, aangezien je niet weet wat het geval was. Als dit
128. jongetje een Nederlander was en hij had een getrokken
129. geweer, dan had iedereen hetzelfde verhaal. Als de kwestie
130. niet zo is geweest en deze man had een 11-jarig jongetje
131. met geweer, dan kan je wel de vraag gaan stellen: doet 'ie
132. dit omdat deze persoon een Marokkaan is? Maar ja, je weet
133. dus niet wat de situatie is. Je weet niet wat het voorval is
134. geweest, dus je kan er niks over zeggen eigenlijk.
135. Rick: maar het zijn wel altijd dezelfde.
136. Rosa: maar er is ook gewoon genoeg criminaliteit vanuit
137. Nederland.
138. Loulou: dat jongetje heeft dus nooit een pistool aangeraakt?
139. Floor: dat weten we niet.
140. Loulou: waarschijnlijk niet, want anders had dat er wel expliciet
141. bijgestaan.
142. Rick: er staat hier ook dat het jongetje niet 11, maar 14 is.
143. Rosa: hij lijkt 14 zeggen ze. Maar, ook al lijkt 'ie 14...
144. Kelly: afkomst maakt niet uit. Het gaat er gewoon om met wat
145. voor mensen je omgaat. Als jij met heel veel criminelen

146. omgaat, dan word je er ook mee besmet.
147. Gerben: het wordt zo in het nieuws gebracht. Het zijn wel vaak
148. Marokkaanse jongens.
149. Loulou: wat we meekrijgen van hun thuis is dat hun vaak gewoon
150. op straat mogen hangen, want de ouders die letten daar
151. gewoon niet zo heel erg op.
152. Floor: nee, die worden naar buiten gestuurd.
153. Loulou: precies en dan let je er gewoon niet op. Dan ben je er al.
154. Gerben: ik heb ook vroeger met een gast buiten gehangen enzo. Je
155. verveelt je dus je gaat met allemaal jongens om die
156. misschien wat verkeerd doen. Zo ga je veel makkelijker het
157. verkeerde pad op.
158. Rosa: het is ook zo dat over het algemeen, dat wil ik niet zeggen
159. hoor, maar dat Marokkaanse-Nederlanders zijn meestal ook
160. wat minder hoog opgeleid over het algemeen. Ik denk dat
161. het wel heel erg met die opvoeding te maken heeft.
162. Inderdaad, dat die ouders heel makkelijk zeggen van: "oh,
163. ga maar buiten spelen". Ze zijn dan helemaal niet zo bezig
164. met bepaalde dingen waar Nederlandse ouders over het
165. algemeen wel op letten. Die ouders hebben zoiets van: laat
166. die kinderen maar, dat zit allemaal wel goed. Ik vind het een
167. beetje hard om te zeggen van: "dat komt omdat het een
168. Marokkaan is".
169. Kelly: nou, ik heb Turkse collega's en die zeggen wel dat
170. Marokkanen erger zijn dan Turken.
171. Floor: Marokkaans volk heeft heel erg veel moeite met aanpassen
172. ondanks dat ze al generaties hier zitten. Ze gaan zich
173. gedragen zoals hun ouders en wat komt vooral in het
174. nieuws: 'Marokkaanse jongeren die zich niet gedragen'.
175. Bijvoorbeeld omdat ze een heel raar accent opzetten,
176. terwijl ze eigenlijk gewoon Nederlands geboren en getogen
177. zijn. In tegenstelling tot bijvoorbeeld Chinezen of Turken,
178. hebben ze gewoon heel veel moeite ermee. Waar het
179. probleem nou zit: ik denk dat ze ook gewoon van huis uit
180. een beetje een soort vuur krijgen. Ze zijn gewoon wat
181. sneller aangebrand.
182. Rick: agressiever?
183. Floor: dat niet per se. Ze zijn gewoon wat sneller opgefokt ofzo.
184. Rosa: ze hebben een korter lontje.
185. Floor: ja, dat denk ik wel. Turkse jongeren hebben volgens mij ook
186. een veel hechter huis thuis die Marokkaanse mensen niet
187. hebben. Van die meisjes wordt verwacht dat ze dus gewoon
188. thuis werken en dat ze uiteindelijk gaan trouwen. Die
189. mannen die moeten naar buiten en zoek het maar uit. Ze
190. worden eigenlijk een beetje aan hun lot overgelaten.
191. Gerben: als jij 11 jaar bent, dan moet je gewoon om 22:00 uur thuis
192. zijn. Tenminste, dat is wat ik heb meegekregen. Na 22:00
193. uur is het toch wel heel anders buiten.
194. Kelly: wat je ook vaak hebt natuurlijk zijn toch ook grotere

195. gezinnen hè. Ze hebben ook heel veel oudere broers en die
196. nemen ze ook mee op pad. Dus als die broers ook al in dat
197. wereldje belanden en ze nemen die broertjes mee, dan
198. komen ze in hetzelfde gedrag.
199. Rick: en zo blijft het doorgaan.
200. Kelly: het gaat blijkbaar gewoon door.
201. Rosa: maar ook hoe dat geloof een beetje zit in Marokko. Mannen
202. zijn volgens de islam veel vrijer dan meisjes en mogen
203. gewoon veel makkelijker alles doen en die ouders zijn dan
204. ook veel makkelijker met die jongens. Ze zijn alleen maar
205. aan het letten op die meisjes binnenhouden enzovoorts. Ik
206. denk dat ze die jongens gewoon veel sneller vertrouwen en
207. ook gewoon in die cultuur is het gewoon dat het niet zo veel
208. uitmaakt wat jongens zeg maar doen. Zij kunnen makkelijk
209. alles doen wat Allah verboden heeft.
210. Floor: ik snap het wel ja.
211. Marlou: oké. Laatste vraag: Gerben, jij zegt dat wij een bepaald beeld
212. krijgen door de media. Denken jullie dat jullie een ander
213. beeld hebben van Marokkanen door de media?
214. Floor: ja.
215. Loulou: ja, heel veel mensen wel. Ik heb het niet zo per se, maar je
216. hoort zo veel mensen die zeggen: “het was weer een
217. Marokkaan”.
218. Gerben: je wordt sowieso door de media beïnvloed. Je zal denk ik
219. nooit horen: ‘Een 11-jarige Nederlandse topcrimineel
220. aangehouden in Rotterdam’.
221. Rick: Ik heb vroeger ook Marokkaanse vrienden gehad. Ik scheer
222. niet iedereen over één kam, maar omdat het de media is
223. denk ik wel dat er over het algemeen veel meer
224. Marokkaanse criminaliteit is.
225. Floor: dat is ook gewoon zo. Er is ook gewoon veel grotere
226. Marokkaanse criminaliteit.
227. Gerben: wat het volk wil horen, daar zorgt de media voor.
228. Kelly: maar die vent van de Thalys, dat was toch ook gewoon weer
229. een Marokkaan? Sommige mensen zijn hartstikke aardig
230. hoor, maar zo zie je maar weer.
231. Floor: dat krijg je dus al heel snel, dat je denkt dat ze op elkaar
232. lijken. Het probleem is als je bijvoorbeeld kijkt naar
233. percentages, dan zie je ook dat Antillianen heel vaak
234. voorkomen als een volk dat het moeilijk heeft met
235. integreren. Als er in de media wordt gezet: ‘van
236. Marokkaanse afkomst’, dat zie je heel vaak. Als het een
237. Nederlander is, wordt er gewoon gezegd: ‘een blanke
238. meneer’. Daarom gaat het Marokkaans heel erg opvallen.
239. Het is ook gewoon iets van vroeger wat blijft aanjakkeren.
240. Ik denk wel dat het nog steeds een probleem is, maar dat
241. zou je ook denk ik met de Syrische mensen gaan krijgen
242. straks. Die gaan ook in problemen komen, want het is
243. moeilijk voor hun om een baan te gaan vinden. Heel veel

244. mensen in Nederland zijn ook gewoon fucking simpel en die
245. zeggen gewoon: “ik wil die Syriërs niet”. Over Marokkanen
246. is dat gezegd, over Polen is dat gezegd. Ze zullen allemaal
247. tijdelijk in de problemen komen en wellicht geen baan
248. kunnen krijgen.
249. Rosa: wat ik me wel afvraag hè: er was toch ook een hele stroom
250. van Surinamers die naar Nederland kwamen? Werd daar
251. ook heel erg op gediscrimineerd dan? Ik vind wel dat het bij
252. Marokkanen heel erg lang aanhoudt. Het blijft zo erg
253. hangen.
254. Floor: ik denk ook dat het bij Marokkanen erger is hoor.
255. Kelly: ik weet niet of je het verschil kunt zien tussen een Turk en
256. een Marokkaan. Ik krijg heel veel van dat soort mensen in
257. de winkel en de één is echt super aardig en de ander is zo’n
258. schoft.
259. Rick: dat heb je ook bij Nederlanders.
260. Kelly: ja, oké. Maar die wijzen je niet aan en bevelen je dat
261. je moet komen. Ze zeggen dan: “hee, jij! Komen!”.
262. Rick: kunnen ze ook doen.
263. Kelly: Nederlanders hebben dan gewoon een andere opvoeding
264. ofzo.
265. Floor: misschien omdat wij als karakter gewoon sociaal
266. wenselijker zijn, maar ik denk bijvoorbeeld bij jouw punt,
267. Rosa: bij Surinamers zijn er natuurlijk veel minder
268. Surinamers überhaupt deze kant op gekomen. Het is een
269. kolonie geweest. Dat met die Molukkers hebben we ook
270. heel lang problemen mee gehad. Maar dat zijn ook hele
271. stille mensen geweest. Als je kijkt naar Taiwanese en
272. Chinezen, die mensen werken kei hard en je ziet ze eigenlijk
273. nooit. Die mensen krijgen ook die mentaliteit van thuis mee.
274. In China zelf zijn ze daar ook heel streng op.
275. Loulou: ligt er echt aan hoe ze zelf zijn eigenlijk.
276. Gerben: ja, hoe ze vanaf thuis zijn. In Marokko hebben ze gewoon
277. een hele andere cultuur.
278. Rosa: en opvoeding.
279. Gerben: cultuur heeft er heel erg mee te maken.
280. Rosa: maar opvoeding komt voort uit de cultuur.
281. Gerben: ja, dat bedoel ik ja.
282. Marlou: dan wil ik het hierbij afsluiten. Ik wil jullie heel erg
283. bedanken voor jullie medewerking!

Bijlage C – Transcript focusgroep 2 (volwassenen)

1. Marlou: hallo allemaal. Allereerst heel erg bedankt dat jullie wilden
2. meewerken. Ik zal even uitleggen wat ik doe en wat jullie
3. hier nu eigenlijk doen. Ik zit nu in mijn laatste jaar van de
4. studie Communicatie- en Informatiewetenschappen en ik
5. ben op dit moment bezig met het schrijven van mijn
6. eindwerkstuk. Ik doe hierbij onderzoek naar
7. nieuwsberichten. Meer kan ik hier nu niet over vertellen,
8. omdat dit jullie kan sturen zo meteen in jullie antwoorden.
9. Ik ga dit onderzoek door middel van focusgroepen. Dit zijn
10. groepen zoals we nu hier zitten, die met elkaar in discussie
11. gaan over een bepaald onderwerp. Dit wil ik ook met jullie
12. doen zo meteen. Jullie hebben allemaal een papiertje
13. gekregen met daarop het nieuwsbericht. Ik wil jullie vragen
14. dit zo meteen door te lezen en dan ga ik jullie een vraag
15. stellen. Jullie mogen alles wat jullie willen op die vraag
16. beantwoorden en erover met elkaar in gesprek gaan.
17. Bert: begrepen.
18. Marlou: dan wil ik jullie nu vragen het nieuwsbericht door te lezen.
19. Sabine: oké.
20. Marlou: heeft iedereen het gelezen?
21. Ellen: jup.
22. Toon: helemaal.
23. Marlou: dan wil ik jullie de vraag stellen: heeft de politie hier juist
24. gehandeld? Heeft de politie het jongetje onder schot mogen
25. houden of niet?
26. Johanne: ehm...
27. Sabine: maar wat was de reden?
28. Marlou: het is niet duidelijk wat het jongetje heeft gedaan.
29. Bert: hij was toch in het bezit van pistolen?
30. Marlou: de politie was in het bezit van pistolen.
31. Bert: dat jongetje toch ook?
32. Johanne: maar dat jongetje toch ook?
33. Marlou: dat jongetje niet.
34. Johanne: ik dacht dat jij van wel zei, Marlou.
35. Marlou: er is een jongetje aangehouden door de politie met
36. getrokken pistolen.
37. Bert: aha! Nee dan is het goed.
38. Odette: nee.
39. Marlou: de politie heeft niet goed gehandeld?
40. Bert: nee, inderdaad. Een getrokken pistool kan door een agent
41. wel gebruikt worden, maar het is een machtsmiddel. Het is
42. proportioneel. Ik denk in de zin van dat je ook gewoon
43. aangehouden zou kunnen worden. De politie heeft geweld
44. mandaat... te snel naar het geweldmandaat gegrepen.
45. Odette: het was maar een jong mannetje.
46. Ellen: ik ben nu toch wel benieuwd naar wat er precies gebeurd is.
47. Omdat ik dat stukje mis, vind ik het heel moeilijk om hier zo

48. mijn oordeel op te geven.
49. Toon: ik ben het op zich wel met jou eens, Bert. Ik vraag me
50. inderdaad af of er een reden voor is. Wat zit daarvoor?
51. Sabine: wie weet wat 'ie uitgevrotten heeft, dat het nodig was.
52. Johanne: het is een kind van elf. Dan denk je: oké, het is jong. Kun je
53. dan al gelijk met een pistool voor zo'n kind staan? Maar,
54. God weet wat dat kind heeft gedaan. Ook al is hij jong,
55. leeftijd zegt niet alles hè.
56. Sabine: maar stel, de politie had niet het wapen getrokken en het
57. was een man die ouder was en die wel een wapen had, dan
58. kun je wel gewoon de politie neerknallen zeg maar. Dus aan
59. de ene kant begrijp ik het ook wel van de politie. Het gaat
60. wel ook om hun veiligheid en zij hebben niet geschoten of
61. zo. Maar het is wel heel bedreigend voor het jongetje.
62. Odette: tja... voor hetzelfde geld heeft hij ook iemand vermoord. Hij
63. had dan wel niks bij, maar wie weet wat 'ie op zijn geweten
64. heeft.
65. Marlou: stel, hij heeft inderdaad iemand vermoord. Mag hij dan wel
66. onder schot gehouden worden?
67. Johanne: ehm... hij verzette zich niet toch? Hij werd wel gelijk
68. overmannen zeg maar hè?
69. Toon: hij gaf zich wel gelijk over.
70. Ellen: dat onder schot houden, moet wel onder proportie zijn. Er
71. moet voor mij wel iets heftigs aan vooraf gaan.
72. Bert: het is een heel beperkt verslag, dus het mist zijn context.
73. Maar het is altijd zo dat je maar een beperkt verslag hebt
74. van iets en daar ga ik zelf een verhaal om verzinnen. Zo
75. krijg je denk ik wel aannames van mensen. Waarom ik tot
76. mijn redentatie kom, is dat ik zeg van; ik lees niets van
77. verzet. Ik lees niets van wapens of dat soort dingen. En dan
78. ga ik terug naar wat ik weet. Als ik er vanuit ga dat het stuk
79. goed opgeschreven is, dan zou het relevante informatie zijn
80. als het na een vuurgevecht was of na een vlucht of iemand
81. met getrokken pistolen, maar dat lees ik niet. Dan ga ik
82. terug en dan is jongetje, of Marokkaantje, of donker
83. helemaal niet relevant. Volgens mij mag de politie iemand,
84. net als wij, iemand aanhouden. Het machtsmiddel dat je
85. hebt, dus het pistool, gebruik je alleen maar wanneer je
86. jezelf in gevaar brengt...
87. Ellen: ja, zoiets.
88. Bert: en wanneer andere mensen in gevaar zijn. Ik weet dat er
89. ook bij mij een aanname is, maar ik baseer me op de
90. aanname dat dit bericht juist is en dat alle relevante
91. informatie in dat bericht staat en dan is voor mij de
92. ontbrekende relevantie informatie dat er geen verzet is,
93. geen vuurwapens en zeg ik van; nou dan is een getrokken
94. pistool bij een jongetje, of een volwassene, of een
95. Marokkaantje of een Nederlander niet aan de orde.
96. Marlou: je hebt het over een Marokkaantje. Denk je dat deze politie

97. hierom sneller deze arrestatie zo afhandelt?
98. Ellen: ik weet dat ze dat doen.
99. Odette: het zou niet mogen, maar in de praktijk...
100. Ellen: ik weet dat het gebeurt.
101. Toon: ligt er ook aan in wat voor wijk het is. Misschien zijn ze daar
102. wat meer alert.
103. Sabine: misschien voelen ze zich daar ook sneller bedreigd.
104. Toon: achterbuurten of achterstandswijken zegt ook wel wat.
105. Soms kunnen ze zeggen dat ze niet zonder pistool naar
106. binnen durven, omdat ze te veel zelf in gevaar worden
107. gebracht.
108. Johanne: dat zou kunnen, maar dat kan ik hier ook niet uithalen
109. natuurlijk. Maar ik zou me er wel iets bij voor kunnen
110. stellen. Ik zeg niet dat het wel of niet goed is, maar ik kan
111. het me voorstellen.
112. Bert: dit verhaal zou niet relevant zijn. Want als je al niet een
113. jongetje van een man kunt onderscheiden, dan weet je ook
114. niet of het een Marokkaan is of een Nederlander is.
115. Marlou: wanneer zou het wel relevant zijn dan?
116. Odette: ja, wel een leuke vraag.
117. Ellen: ik heb ooit ook Duits gegeven aan politieagenten. Dat is echt
118. heel lang geleden. Ik weet ook nog dat wij gesprekken over
119. buitenlanders hadden en dan heb ik het echt over
120. misschien wel vijftien jaar, twintig jaar geleden. Toen
121. zeiden zij ook dat het bewezen is dat er meer Marokkanen
122. crimineel zijn dan bijvoorbeeld andere buitenlanders.
123. Toon: maar dat was toen ook.
124. Sabine: je hebt onbewust, ook al weet je dat je dat niet moet
125. hebben, wel al een soort oordeel. Een negatief oordeel. Dan
126. ben je veel meer op je hoede als je met dat soort mensen te
127. maken krijgt.
128. Ellen: de statistieken laten ook gewoon zien dat Marokkanen
129. criminelier zijn.
130. Toon: maar dat is sowieso al wel bekend joh.
131. Johanne: helaas.
132. Marlou: denken jullie ook dat jullie beeld van allochtonen verandert
133. door de media? De aandacht die de media eraan geeft?
134. Johanne: ja, absoluut. Ze worden heel veel beoordeeld en
135. veroordeeld. Dan krijg je gelijk van; het is weer een
136. Marokkaan. Dan zit je al wel gelijk in die hoek te denken,
137. terwijl niet elke Marokkaan een crimineel is.
138. Sabine: als ik zo'n bericht lees, dan denk ik wel vaak van; het zal
139. weer niet een Marokkaan zijn.
140. Toon: ik denk het ook hoor.
141. Sabine: je leest zo veel over buitenlanders enzo.
142. Odette: dat zou ik zo niet willen stellen. Ik hoop niet dat je altijd zo
143. denkt eerlijk gezegd.
144. Toon: ja, maar het gaat wel snel door die media.
145. Bert: ook dat denk ik in split second. Aan de ene kant denk ik ook

146. van; het zal wel weer een Marokkaan zijn, terwijl ik
147. inderdaad ook denk van; het is wel een Marokkaan, maar
148. misschien is 'ie ook wel gewoon geboren in Nederland en
149. heeft 'ie een dubbele nationaliteit. Dus dan zou 'ie deels
150. Marokkaan, deels Nederlander zijn. Waarom niet 'van
151. Marokkaanse afkomst', in plaats van 'Marokkaan'? Je ziet
152. dat de naam 'Marokkaan' heel sterk al meteen een oordeel
153. uit je trekt. Misschien spreekt 'ie wel net zo goed
154. Nederlands als jij en die hier misschien wel gewoon hier
155. opgegroeid is en van Marokkaanse afkomst is.
156. Ellen: die titel is inderdaad al meteen al heel sturend negatief ook
157. vind ik. Met 'Marokkaanse topcrimineel' zet je eigenlijk al
158. gelijk te toon voor het lezen. Dat is ook sinds ik dat verhaal
159. heb gehoord van die politieagenten merk ik ook als ik dit zo
160. weer lees, dan denk ik van; wat jammer nou. Ik zou het zo
161. fijn vinden als ze nou eens van dat beeld afkomen.
162. Odette: er zijn natuurlijk ook ontzettend mooie,
163. 'knuffelmarokkanen'.
164. Ellen: zeker als jij zegt dat het inderdaad van Marokko.nl is. Dan
165. denk ik van; ja, ze doen het zelf ook wel een beetje hè.
166. Toon: ze doen het inderdaad zelf ook wel een beetje hoor. Als ik
167. op straat loop en ik zie een groepje Marokkanen, dan loop
168. ik er liever met een boog omheen. Dit heb ik niet als ik
167. voorbij een groepje Nederlanders loop. Ze lopen zo vaak te
168. roepen naar mensen die voorbij lopen en dan denk ik ook
169. van; ja, dan doen je het inderdaad ook wel een beetje zelf. Je
170. zet jezelf ook wel een beetje negatief weg, want als ik er
171. voorbij loop dan denk ik altijd van; zo meteen komt het
172. weer hoor. En dan hoppa, hoor ik weer iemand roepen. Als
173. ik vervolgens Nederlanders tegenkom, zeggen die helemaal
174. niks.
175. Johanne: ja, dan voel je je eigenlijk ook wel bedreigd ja. Je bent op de
176. weg al op je hoede.
177. Ellen: het is jammer dat het zo moet, maar het is wel de realiteit.
178. Bert: maar weet je of het Marokkanen zijn? Of denk je het?
179. Toon: nee, ik denk het.
180. Odette: puur op uiterlijk?
181. Toon: ik heb wel gehoord dat Marokkanen erger zijn dan Turken
182. bijvoorbeeld.
183. Sabine: volgens mij ligt het ook aan die cultuur van Marokkanen en
184. Turken. Ik weet niet precies waar het aan ligt, maar volgens
185. mij zijn Turken wel wat strenger opgevoed. Die ouders
186. laten hun kinderen ook langer buiten enzo. Ik denk dat je er
187. dan zelf een beetje inkomt. Ik weet niet. Misschien is dit een
188. beetje gegeneraliseerd.
189. Toon: maar ze doen het wel zelf.
190. Johanne: beetje de afkomst ook hè. Marokkanen staan anders in het
191. leven. Nog steeds, ook al wonen ze hier in Nederland. Ze
192. hebben toch bepaalde principes.

193. Sabine: klopt. Het is echt een beetje die cultuur.
194. Johanne: dat blijft er wel een beetje in zitten denk ik. Bij sommigen
195. wel en bij sommigen niet.
196. Odette: het ligt er inderdaad ook aan in welke wijk ze wonen en in
197. welke groep ze opgroeien. Bij ons op school hebben we
198. natuurlijk niet zo heel veel... wel af en toe hè. Nogmaals, er
199. zijn natuurlijk ook fijne en goede Marokkanen.
200. Ellen: die zijn inderdaad echt wel geïntegreerd. Het heeft ook vaak
201. te maken met de kansen die ze hebben en krijgen. Ik denk
202. wel zelf dat er natuurlijk ook grote groepen Nederlandse
203. jongeren zijn die ook wel afglijden zeg maar. Maar ja, of zij
204. nou iemand zullen naroeppen, dat zou misschien wat minder
205. vaak gebeuren.
206. Johanne: je scheert ze wel snel over één kam vind ik. Het begint al bij
207. de ouders denk ik. Wat voor kansen krijgen ze, hoe staan
208. die ouders zelf in het leven, intelligentie zal ook wel een
209. stukje spelen denk ik, normen en waarden ook.
210. Bert: ik denk ook dat het vooral is als ze bij elkaar in de buurt
211. wonen. Dan krijg je groepsgedag. Maar kijk maar eens naar
212. een groep Nederlanders in Spanje; daar kan ik ook wel een
213. verhaal over vertellen. Ik herken wel wat er over die
214. cultuur wordt gezegd, maar ik denk ook dat wij heel erg
215. geneigd zijn om te snel te oordelen door situaties die we
216. zien of lezen. Dat is soms heel goed, want zo zijn we als
217. mens ooit zo gegroeid met vechten of vluchten en dat soort
218. casussen maken. Soms moet je ook gewoon heel goed
219. nadenken. Ik denk dus ook dat het geen cultuur is, want ik
220. ken zelf gelukkig een aantal Marokkaanse mensen die hoog
221. opgeleid zijn, verantwoordelijke functies hebben en op
222. geen enkele wijze voldoen aan dat beeld van jongetjes die
223. negatief zijn of onbeleefd zijn. Ik denk dat je daarmee de
224. Marokkanen te kort doet als je zegt dat het komt door de
225. cultuur.
226. Marlou: dan wil ik het hierbij afsluiten. Nogmaals bedankt voor
227. jullie medewerking.